

LAHJOITUKSIA MAAILMAN PARHAAKSI

HELSINGIN YLIOPISTON
RAHASTOT JA LAHJOITTAJAT
HELSINGFORS UNIVERSITETS
FONDER OCH DONATORER

2022–2023

**SIVISTYS
BILDNING
BILDUNG**

ARVOISAT LAHJOITTAJAT JA KUMPPANIT

Katse viime vuoteen tuo mieleeni miten arvaamat-
tomassa ympäristössä elämme. Pitkien tapahtuma-
ketjujen rinnalla tapahtuu jatkuvasti uutta ja
yllättävää. Yhteiskunnan on kyettävä toimimaan
sekä pitkäjänteisesti – mikä parhaimmillaan tar-
koittaa onnistunutta ennakointia – että reagoimaan
nopeasti tilanteiden muuttuessa.

Yliopistoyhteisö tekee pitkäjänteistä työtä yhteis-
kunnallisesti merkittävien kysymysten parissa.
Viime vuosina yhteiskunnan ja elämäntapamme
kestävyysmuutos niin ekologisesti, sosiaalisesti kuin
taloudellisestikin on tullut eri aloja yhdistäväksi tee-
maksi. Tutkimuskohteita ovat erityisesti lajikadon ja
ilmastonmuutoksen kaltaiset suuret haasteet.

Vaikka tiedämme paljon ja meillä on antaa vastauk-
sia ja neuvoja päätöksentekijöille, tulee vastaan
nopealla tahdilla uusia, pinnalle nousevia kysymy-
ksiä. Todistimme tiedeyhteisön nopeaa reagointia

koronaviruksen levitessä. Vastaava uuden tiedon
tarve tuli ilmeiseksi Venäjän aloittaessa hyökkäys-
sodan Ukrainaa vastaan.

Pitkäjänteinen tutkimustyö vaatii vakaata rahoit-
usta ja toisaalta uuden tiedon nopea tuottaminen
edellyttää mahdollisuuksia rahoituksen välittö-
mään uudelleensuuntaamiseen. Tässä haasteessa
saamamme merkittävät lahjoitukset ovat antaneet
tarvittavaa joustavuutta. Yliopisto pystyy lahjoitus-
ten turvin tekemään uutta ja toteuttamaan sivistys-
yliopiston ihannetta.

Lämmin kiitos, että olet mukana tukemassa
tutkimusta ja opetusta.

Kaarle Hämeri
Kansleri

Kansleri
Kaarle Hämeri

KIITOS LAHJOITTAJAT

Lahjoittajat ovat tukeneet tutkimusta ja opetusta Helsingin yliopistossa vuosisatojen ajan. Yhteistyö ja tuki tieteelle ovat erityisen tärkeitä poikkeuksellisina aikoina. Tällaisina aikoina myös tieteen merkitys ja vaikuttavuus korostuvat entisestään, kun tarvitsemme ratkaisuja ja tutkittuun tietoon perustuvia päätöksiä.

TACK DONATORER

Donatorerna har stött forskning och utbildning vid Helsingfors universitet genom århundradens lopp. Under rådande undantagstider är samarbete och stöd för vetenskap särskilt viktig. Under dessa tider framhävs även vetenskapens roll och inflytande mera än annars. Nu behöves lösningar och beslut som baserar sig på forskad kunskap.

73,9 M€

HELSINGIN YLIOPISTON LAHJOITUSRAHASTOT

Eri tieteenaloille ja eri nimikkorahastoihin kohdennetuista lahjoitusrahastoista jaetaan vuosittain 3 %:n tuotto, jolla tuetaan yliopiston tutkijoita, opiskelijoita ja erilaisia hankkeita sekä useita lahjoitusprofessuureja. Varoja jaetaan sekä vuosittaisella hakumenettelyllä että esimerkiksi yliopiston tohtorihelmien kautta matka-apurahoina tohtorikoulutettaville. Vanhin apurahoja jakava nimikkorahasto perustuu luutnantti Erik Ekestubben stipendiin vuodelta 1745.

51,6 M€

HELSINGIN YLIOPISTON 375-TULEVAISUUSRAHASTO

Helsingin yliopiston 375-juhlavuoden vuonna 2015 kunniaksi perustetun 375-Tulevaisuusrahaston varat ja niiden tuotto käytetään tulevaisuuden kannalta tärkeiden tutkimusalojen ja uusien avausten tukemiseen. Esimerkkejä 375-tulevaisuusrahaston kautta tuetusta huippututkimuksesta ovat muun muassa lääketieteen tutkimus, kuten syöpätutkimus ja henkilökohtainen lääketiede, oppimisen ja opetuksen tulevaisuus, ilmastotutkimus ja Itämeritutkimus.

YHTEENSÄ

274 M€

114 M€

HELSINGIN YLIOPISTON PERUSPÄÄOMA

Yliopisto käyttää peruspääomansa tuottoa tutkimukseen, opetukseen ja eri tieteenalojen väliseen yhteistyöhön. Vuodesta 2012 alkaen tuottoa on jaettu yhteensä yli 30 miljoonaa euroa. Vuosittain tuottoa jaetaan noin 2 miljoonaa euroa esimerkiksi lahjoitusprofessuureihin, opetukseen ja erilaisiin tutkimus- ja muihin hankkeisiin.

Peruspääoma koostuu valtion vastinrahassijoituksista, joita valtio on tehnyt suhteessa niihin lahjoituksiin, joita yliopisto on saanut kolmen valtion vastinrahaohjelman aikana vuosina 2010–2011, 2014–2017 ja 2020–2022. Lisäksi peruspääomassa ovat mukana vastinrahakelpoiset lahjoitukset, joita yliopisto sai Helsinki Insight -varainhankintakampanjan aikana vuosina 2010–2011.

34,4 M€

HELSINGIN YLIOPISTON TIEDESÄÄTIÖ

Tiedesäätiö edistää ja tukee nuorten tieteenharjoittajien tutkimustyötä Helsingin yliopistossa. Säätiö perustettiin vuonna 1990 vietetyn Helsingin yliopiston 350-vuotisjuhlun kunniaksi ja sen pääoma perustuu suurelta osin yli 200 yritykseltä ja julkisyhteisöltä saatuihin lahjoituksiin. Säätiö siirtyi apurahoista työsuhteina rahoitettaviin nimikkopaikkoihin vuonna 2014 ja se myöntää 1–4 vuoden rahoituksia tohtorikoulutettavien palkkaamiseksi työsuhteeseen. Tiedesäätiön nimikkopaikat on tarkoitettu tohtoriopintojensa alkuvaiheessa oleville nuorille tutkijoille. Säätiön nimikkopaikkoja myönnetään kahden vuoden välein, edellisen kerran syksyllä 2021 kaudelle 2022–2025.

+7000

LAHJOITTAJAA

+100 M€

LAHJOITUKSIA 2010–2023

Yhdessä valtion vastinrahasijoitusten 44 Meur (2010–2011), 39 Meur (2014–2017) ja 11 Meur (2020–2022) kanssa kokonaissumma on yli 200 Meur.

+11,6 M€

LAHJOITUKSIA JA
LAHJOITUSLUPAUKSIA 2022

+11 M€

TESTAMENTTI-
LAHJOITUKSIA 2010–2022

+150

PROFESSUURIA TAI MUUTA
ASiantuntijatehtävää on
rahoitettu lahjoitus-
varojen tuella 2010–2022

+800

YKSITYISHENKIÖÄ TAI ORGANI-
SAATIOIDEN EDUSTAJAA KUTSUTTU
YLIOPISTON LAHJOITTAJAYHTEISÖ
KIRAHVIKLUBIIN

+400 000 €

APURAHAINA, STIPENDEINÄ JA PALKINTOINA OPISKELIJOILLE,
TUTKIJOILLE JA HANKKEILLE VUONNA 2023

LUE LISÄÄ [HELSINKI.FI/LAHJOITA](https://helsinki.fi/lahjoita)

100 MILJOONAA EUROA LAHJOITUKSINA TIETEELLE

Helsingin yliopistossa tehtävää tutkimusta ja opetusta on tuettu lahjoituksina jo 100 miljoonalla eurolla 12 vuoden aikana. ”Ihmiset uskovat tieteen merkitykseen hyvinvoinnin luojana”, Helsingin yliopiston kansleri Kaarle Hämeri sanoo.

TEKSTI: HELSINGIN YLIOPISTO KUVA: UNSPLASH

Helsingin yliopisto on kerännyt lahjoituksina jo yli 100 miljoonaa euroa viimeisen 12 vuoden aikana. Valtion ensimmäinen vastinrahakampanja vuosina 2010–2011 käynnisti suomalaisten yliopistojen aktiivisen varainhankinnan.

– Yliopistojen työn tukeminen lahjoitusvaroin on muodostunut yhteiskunnassa normaaliksi mahdollisuudeksi ja tavaksi. Tämä on suomalaisessa lahjoituskulttuurissa hyvin merkittävä muutos, Helsingin yliopiston kansleri **Kaarle Hämeri** sanoo.

– Yhteiskunnassa on lisääntynyt ymmärrys, että Helsingin yliopistolle tehty lahjoitus on panostus tutkimuksen ja koulutuksen hyväksi, jolla on maailmaa muuttava ja uutta luova voima, Helsingin yliopiston varainhankintajohtaja **Pia Dolivo** sanoo.

Lahjoitusvarojen ansiosta yliopistossa on voitu tehdä asioita, joihin ei kenties muuten olisi ollut mahdollisuutta. Tärkeimmäksi Hämeri nostaa uudet professuurit.

– Professuureja on pystytty avaamaan ajassa oleviin merkittäviin teemoihin, kuten kestävyys- ja vastuullisuusteemoihin. Kyse on hyvin uudesta,

monitieteistä tekemisestä. Uusiin haasteisiin ja ilmiöihin vastaamisesta, Hämeri sanoo.

Osana valtion vastinrahakampanjaa tehtyjen lahjoitusten ansiosta yliopisto on saanut valtiolta vastinrahaa toiset 100 miljoonaa. Se on kasvattanut lahjoitusten vaikuttavuutta entisestään. Jatkuvuuden varmistamiseksi osa lahjoituksista, kuten professuureihin osoitetut varat, on rahastoitu. Yliopisto sijoittaa rahastoituja lahjoitusvaroja vastuullisen sijoitusstrategiansa mukaisesti.

PITKÄJÄNTEINEN JA SUUNNITELMALLINEN TYÖ TUO TULOKSIA

Helsingin yliopiston hyvää menestystä varainhankinnassa selittää varainhankintajohtaja Dolivon mukaan yliopiston johdon aktiivinen ja ennakkoluuloton asenne sekä yliopistoyhteisön ja kumppanien sitoutuminen yhteiseen tekemiseen.

– Yliopiston varainhankinnan tavoitteena on koko ajan ollut kerätä yhteen ihmisiä ja tahoja, jotka jakavat halun vaikuttaa yhteiskuntaan. Tämä tekemisen filosofia on ollut yksi onnistumisen avain. Varainhankinta on kiinteä osa yliopiston yhteiskun-

nallista vuorovaikutusta, kutsu tulla muuttamaan maailmaa yhdessä, Dolivo sanoo.

Helsingin yliopisto on sitoutunut rakentamaan kumppanuuksia pitkällä tähtäimellä. Valtion vastinrahakampanjakaudet eivät ole määritelleet varainhankinnan ja kumppanuustyön panostuksia, vaan Helsingin yliopistossa on päämäärätietoisesti rakennettu verkostoja keskeisiin sidosryhmiin.

– Työmme on hyvin järjestelmällistä ja määrätietoista. Meillä on toimivat rakenteet, osaavat ihmiset ja hyvät prosessit, joilla teemme tätä. Sekä pitkäaikaiset ja vahvat kumppanuudet, jotka takaa- vat jo itsessään jatkuvuutta toiminnalle, Hämeri summaa.

– Helsingin yliopiston tutkimusta ja opetusta tukevat niin säätiöt, yritykset kuin yksityishenkilötkin. Lahjoittajayhteisöömme kuuluu jo yli 7 000 lahjoittajaa, Dolivo kertoo.

LAHJOITUKSILLA GLOBAALI VAIKUTUS

Kansleri Kaarle Hämeri ja varainhankintajohtaja Pia Dolivo näkevät tieteelle lahjoittamisen tulevaisuuden valoisana.

– Haluan kiittää siitä, että ihmiset uskovat yliopiston arvoihin ja tekemiseen sekä tieteen ja koulutuksen vapauteen ja merkitykseen hyvinvointimme luojana, Hämeri sanoo.

– On hienoa saada olla osa tätä kehitystä, joka mahdollistaa tutkimuksen tekemisen maailman parhaaksi. Vilpittömät kiitokset kaikille lahjoittajille, kumppaneille ja yliopistolaisille, jotka ovat olleet mukana tässä työssä, Dolivo sanoo.

Yliopiston tutkijoiden ja opettajien tekemän työn vaikuttavuus ei jää Suomen rajojen sisäpuolelle, kuten ei tehtyjen lahjoitustenkaan.

– Jos pyrimme ratkaisemaan ilmastonmuutosta, tutkimuksemme vaikuttaa koko maapallon ilmaston tutkimiseen. Sama koskee sairauksien ehkäisyä tai köyhyyden poistamista. Nämä ovat kaikki globaaleja asioita, Hämeri tiivistää.

VASTINRAHAKAMPAJAN TULOS LÄHES 22,5 MILJOONAA EUROAA

Helsingin yliopisto sai vastinrahakaudella 2020–2022 11,48 miljoonaa euroa lahjoituksia. Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti Helsingin yliopisto sai valtion vastinrahoitusta 10 977 000 euroa. Vastinrahoituksen kertomuksi muodostui kaikille yliopistoille 0,96.

Yliopistojen pääomittamisen taustalla on Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran hallintoneuvoston joulukuussa 2019 tekemä päätös myöntää 100 miljoonan euron kerta-luonteinen tuki yliopistoille.

Suurimmat lahjoitukset Helsingin yliopistolle ovat tulleet kolmelta säätiöltä. Koneen Säätiö lahjoitti 1,5 miljoonaa euroa humanistiselle koulutusosalalle. Svenska Kulturfonden lahjoitti kasvatustieteille ja opettajankoulutukselle sekä luonnon-tieteelliselle koulutusosalalle miljoona euroa kummallekin. Stiftelsen Tre Smeder lahjoitti yhteiskuntatieteiden koulutusosalalle miljoona euroa sekä 100 000 euroa luonnontieteiden koulutusosalalle.

Lahjoitukset vahvistavat yliopiston tutkimusta ja opetusta sekä mahdollistavat uusia avauksia. Tämän vastinrahakauden myötä saatuja resursseja yliopisto on kohdistanut niin syöpätutkimukseen, Venäjän turvallisuuspolitiikan tutkimukseen kuin kestävään kehitykseen liittyviin hankkeisiin. Lisäksi yliopisto on päättänyt käyttää varoja muun muassa ruotsinkieliseen tekoälyn professoriin sekä professuurin perustamiseen taiteiden tutkimuksen alalle.

A portrait of Katri Pynnöniemi, a woman with short grey hair and glasses, wearing a dark blue button-down shirt. She is looking slightly to the right of the camera with a serious expression. The background is a blurred green foliage.

”MEILLÄ PITÄÄ OLLA KIRKAS YMMÄRRYS VENÄJÄN TAVOITTEISTA JA TOIMINTATAVOISTA”

Venäjän turvallisuuspolitiikan apulaisprofessori Katri Pynnöniemi tutkii Venäjän levittämiä disinformaatiotarinoita ja kasvattaa seuraavaa tutkijapolvea. Lahjoitukset mahdollistivat professuurin perustamisen.

TEKSTI: KATIKELOLA KUVA: VEIKKO SOMERPURO

Venäjän helmikuussa 2022 Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan jälkeen **Katri Pynnöniemen** työmäärä on kasvanut. Venäjän turvallisuuspolitiikan apulaisprofessorin kalenteri on täyttynyt muun muassa puhujakutsuista.

– Venäjän turvallisuuspolitiikan tutkimus on tärkeä palanen isossa kuvassa, kun tutkimme Euroopan turvallisuutta ja maailmanpolitiikan muutosta, Pynnöniemi sanoo.

Pynnöniemen hoitama professori on Helsingin yliopiston ja Maanpuolustuskorkeakoulun yhteisprofessori. Se perustettiin lahjoitusten tuella 2017 ja on ensimmäinen laatuaan Suomessa.

– Jos meillä ei ole kirkasta ymmärrystä Venäjän laajemmista tavoitteista ja toimintatavoista, joilla se niitä edistää, silloin käy juuri niin, että tulemme yllätetyiksi, ja saatamme tehdä isojakin virhearvioita.

Yhtenä tällaisena virhearviona Pynnöniemi pitää Euroopan ja muiden länsivaltojen suhtautumista Venäjän hyökkäykseen Ukrainaan 2014.

– Meni hyvin pitkään ennen kuin Venäjän hyökkäyksen laatu ja kokonaisuus ymmärrettiin.

”VENÄJÄN POLITIIKKA ON JO PITKÄÄN LUISUNUT EUROOPAN KANNALTA VÄÄRÄÄN SUUNTAAN”

Venäjän helmikuinen hyökkäys Ukrainaan ei tullut Pynnöniemelle varsinaisena yllätyksenä, vaikkei hän monien muiden tavoin osannut ennakoida hyökkäyksen laajuutta tai ajankohtaa.

– Olen seurannut Venäjän sotaa Ukrainassa kahdeksan vuotta ja tutkinut sitä nimenomaan propagandan ja disinformaation näkökulmasta. Monet disinformaatiotarinoista, joita analysoimme vuonna 2014, toistuvat nytkin.

Nykytilanteen kiristymistä Pynnöniemi alkoi seurata kevääl-

PROFESSUURI ON PERUSTETTU LAHJOITUSTEN TUELLA

Venäjän turvallisuuspolitiikan apulaisprofessori on Helsingin yliopiston ja Maanpuolustuskorkeakoulun yhteisprofessori. Se perustettiin lahjoitusten tuella vuonna 2017 ja on ensimmäinen laatuaan Suomessa. Helsingin yliopisto on päättänyt käyttää professuuriin Mannerheim-säätiöltä, Maanpuolustuksen kannatussäätiöltä, Maanpuolustuskorkeakoulun tukisäätiöltä ja Suomalainen strategisen tutkimuksen seurannan tukisäätiöltä saatuja lahjoituksia.

lä 2021. Samana kesänä Venäjän retoriikka alkoi ottaa kierroksia, jopa sille epätyypillisesti.

– Itse kiinnitin huomiota Venäjän television tapaan puhua Ukrainasta äärimmäisen aggressiivisesti. Siellä oltiin lähdössä sotaan ja puhuttiin ukrainalaisten poliitikkojen hirttämisestä.

Venäjän politiikan luisuminen Euroopan turvallisuuden kannalta täysin väärään suuntaan on ollut nähtävissä jo pitkään. Kehitykselle voi Pynnöniemen mukaan löytää monta eri alkupistettä: Venäjän toinen hyökkäys Tšetšeniaan 1999, Ukrainan oranssi vallankumous 2004, Mihail Hodorkovskin pidätys 2005, hyökkäys Georgiaan 2008, Venäjällä järjestettyjen massamielenosoitusten päättymisen pidätyksiin ja Putinin kolmannen presidenttikauden alku 2011...

– Eli on ollut merkkejä siitä, että Venäjällä ei ole edellytyksiä sellaiseen kanssakäymiseen kuin mitä me Euroopassa haluaisimme.

TARVITSEMME OMAA VENÄJÄ-TUTKIMUSTA

Tutkimuksen lisäksi Pynnöniemen päätehtäviä apulaisprofessorina ovat opettaminen ja seuraavan tutkijasukupolven kasvattaminen.

– Puhun usein perustutkimuksen puolesta. Tärkein tavoite on, että pystyisimme tutkimuksen avulla ylläpitämään osaamista Venäjän turvallisuuspolitiikan ja strategisen ajattelun analysoimiseksi. Eli tiedämme, mistä

lähtökohdista Venäjällä tehdään strategista turvallisuuspolitiikkaa ja ulkopolitiikkaa koskevia päätöksiä. Mitkä teoriat ja käsitteet ovat tutkimuksen tekemisen kannalta relevantteja.

Oma, kansallinen tutkimus aiheesta on tärkeää. Pelkän kansainvälisen tutkimuksen varassa kukaan ei pohtisi, mitä jokin teema tai ilmiö tarkoittaa meille Suomessa.

Hyökkäys Ukrainaan on nostanut esiin myös merkittäviä uusia tutkimuskohteita.

– Yksi tämän sodan nostama teema on esimerkiksi sodan oikeutusta koskeva sekä populaari että akateeminen keskustelu Venäjällä: miten tätä asiaa Venäjällä ylipäätään tutkitaan tai käsitellään.

Myös venäläisen uhka-ajattelun tutkimiselle olisi Pynnöniemestä edelleen tarvetta. Millaisia sisäisessä ja ulkoisessa propagandassa hyödynnettyjä viholliskuvia on tuotettu sodan perustelemiseksi? Millaisista elementeistä uhka-ajattelu koostuu? Millaista keskustelua siitä käydään Venäjällä, ja ketkä ajattelijat ovat vaikuttaneet siihen eniten?

Jotta Venäjän turvallisuuspolitiikan tutkimuksen laatu Suomessa voidaan taata jatkossakin, väitöskirjan tekijöitä pitää saada alalle tarpeeksi ja luoda nuorille tutkijoille uranäkymiä.

Saadut lahjoitukset tutkimukselle ovat olleet kullannarvoisia, Pynnöniemi sanoo.

– Niillä on todella tärkeä merkitys tässä hetkessä, jotta voimme keskittyä itse työhön rahan hakemisen sijaan.

TUKEA UKRAINALAISILLE OPISKELIJOILLE JA TUTKIJOILLE

Helsingin yliopisto käynnisti Ukraina-keräyksen maaliskuussa 2022 Venäjän hyökkäystä pakenevien opiskelijoiden ja tutkijoiden auttamiseksi. Vuoden aikana yli 450 yliopistoyhteisön jäsentä on lahjoittanut yhteensä yli 168 000 euroa, joka on ohjattu suoraan yliopistoon saapuneiden opiskelijoiden ja tutkijoiden tueksi.

TEKSTI: ADAM PRATCHETT KUVA: VEIKKO SOMERPURJO

Ukraina-keräykseen tulneiden lahjoitusten ansiosta yliopisto on myöntänyt 41 apurahaa ukrainalaisille opiskelijoille. Lisäksi Helsingin yliopisto on voinut myöntää tiedekunnille rahoitusta, jonka ansiosta kolme tutkijaa voi jatkaa työtään eri tiedekunnissa.

Helsingin yliopiston kansleri **Kaarle Hämeri** on hyvin kiitollinen yliopistoyhteisön tuesta.

– Sota ja muut kriisit nostavat esiin tutkitun tiedon tärkeyden. Yliopistona moraalinen velvollisuutemme on suojella totuutta ja akateemista vapautta, erityisesti kriisin hetkellä. Tieteen voimalla voimme löytää ratkaisuja, joiden avulla selviämme kriiseistä ja luoda parempaa tulevaisuutta yhdessä, kansleri sanoo.

– Yliopistoyhteisömme on kansainvälinen ja moni yliopistolaisista kokee kuuluvansa laajempaan kansainväliseen tiedeyhteisöön. On erittäin tärkeää, että

yhteisönä huolehdimme niistä, jotka joutuvat kohtaamaan kriisejä. Kiitän lämpimästi kaikkia, jotka ovat tukeneet opiskelijoita ja tutkijoita, joihin Ukrainan sota on vaikuttanut.

Jenny ja Antti Wihurin rahasto ja Ella ja Georg Ehrnroothin säätiö tukivat merkittäville lahjoituksilla ukrainalaisia opiskelijoita ja tutkijoita.

MATKA SUOMEEN

Oleksandra Kokhan ja Anastasiia Bohomolova yhdessä 17 muun opiskelijan kanssa evakuoitiin Ukrainasta ja he siirtyivät Helsingin yliopistoon, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan.

Hyökkäyksen alkaessa Oleksandra Kokhan asui Kiovan laitamilla olevassa Irpinin kaupungissa.

– Yritimme päästä pois kaupungista, mutta meillä ei ollut autoa, metro ei kulkenut, eikä jalkaisin kulkeminen ollut

turvallista. Tarvitsimme apua, joten soitin varadekaanillemme ja kysyin, voisiko hän evakuoida meidät, koska olimme kuulleet hänen voivan auttaa.

Varadekaani evakuoiti Kokhanin ja muutaman muun opiskelijan Vinnysjan kaupunkiin. Matkalla Vinnysjaan Kokhan kuuli mahdollisuudesta tulla Helsingin yliopistoon.

– Varadekaani kertoi saaneensa sähköpostiviestin Helsingin yliopiston professori **Eeva Luhtakalliolta**, joka oli tarjoutunut auttamaan opiskelijoita.

Venäjän hyökättyä Ukrainaan professori Eeva Luhtakallio ja valtiotieteellinen tiedekunta kokivat velvollisuudekseen auttaa hädässä olevia.

– Kun Venäjä aloitti sodan, olin ahdistunut ja yritin keksiä, mitä voisin tehdä. Kirjoitin sähköposteja ukrainalaisten yliopistojen sosiologian osastoille ja kysyin, voisinko auttaa miten-

Kansleri Kaarle Hämeri tapasi ukrainalaisia opiskelijoita ja tutkijoita helmikuussa. Vasemmalta oikealle: Oleksandra Kokhan, Nataliia Khavriuchenko, Darja Kondakova, Inna Birchenko, Oksana Domina, lähetystöneuvos Maksym Kravchuk Ukrainan suurlähetystöstä ja kansleri Kaarle Hämeri.

kään. Sain vastauksen Kiovan Taras Ševtšenkon kansallisesta yliopistosta, ja he kertoivat, että voisimme auttaa ottamalla muutamia opiskelijoita yliopistoomme. Aloitin heti keskustelun tiedekunnan johdon kanssa selvittääkseni, miten voisimme toteuttaa tämän, Luhtakallio kertoo.

– Sain ajatukselle heti paljon tukea – uskon, että koko tiedekunnalla oli samanlainen tarve tarttua tilaisuuteen auttaaksemme muita. Niin dekaanit kuin monet kolleganikin tarjoutuivat vapaaehtoisina asuttamaan opiskelijoita, opettamaan heitä ja auttamaan eri tarvin. Lisäksi koulutusohjelmien hallintohenkilökunta alkoi nopeasti selvittää opiskelijoiden saapumiseen liittyviä teknisiä asioita.

– Tuntui todella siltä, että koko tiedekunta yhteisönä tuki operaatiota.

Samaan aikaan Helsingin yliopisto päätti myöntää oikeuden

erillisopintoihin kaikille niille, joihin hyökkäys vaikuttaa. Se avasi oven myös ukrainalaisopiskelijoille tulla valtiotieteelliseen tiedekuntaan opiskelemaan virallisesti.

”IHMISTEN YSTÄVÄLLISYYS ON TODELLA VAIKUTTAVAA”

Anastasiia Bohomolova ja Oleksandra Kokhan kokivat saavansa tukea suomalaisilta ja yliopistoyhteisöltä heti, kun he saapuivat Suomeen.

– Olimme luulleet, että joudumme hoitamaan kaiken itse. Kun sitten saavuimme, meillä oli niin paljon ihmisiä auttamassa, että saimme jatkuvasti kiitellä ja sanoa, ettei heidän tarvitse tehdä enää enempää meidän hyväksemme, Bohomolova kertoo.

– Ihmisten ystävällisyys teki minuun todella suuren vaikutuksen.

Bohomolova kertoo, että monelle ukrainalaisista opiskelijoista lahjoitusvaroista maksettu stipendi on elintärkeä ja sen avulla he ovat voineet jäädä Suomeen.

– En saa juurikaan taloudellista tukea perheeltäni Ukrainasta. Stipendistä on siis todella paljon apua minulle, koska Suomessa on niin kallista elää.

Oleksandra Kokhan kiittää kaikkia, jotka ovat lahjoittaneet Ukraina-keräykseen ja ovat jakaneet sitä eteenpäin.

– Haluamme kiittää tuestanne, koska olemme todella kiitollisia ja arvostamme sitä.

– Autatte ukrainalaisia, kuten minua, saamaan laadukasta koulutusta ja kokemuksia Suomesta, mitä toivomme hyödyntävämme jonain päivänä Ukrainassa. Toivomme myös, että Suomessa voimme tuoda keskusteluun erilaista eurooppalaista näkemystä ja osallistua omalla tavallamme, Kokhan sanoo.

LAHJOITUSTEN TUELLA TALOUSTIETEEN TUTKINNOT LÄHES TUPLAANTUNEET

Taloustieteen huippuyksikkö Helsinki Graduate School of Economics eli Helsinki GSE aloitti toimintansa syksyllä 2018. Helsinki GSE:n perustamista on tuettu merkittävästi myös lahjoituksilla, joiden avulla huippuyksikköön on saatu useita uusia professuureja.

TEKSTI: PASI KOMULAINEN KUVU: HELSINGIN KAUPUNKI / JUSSI HELLSTEN

Helsinki GSE muodostuu Helsingin yliopiston, Aalto-yliopiston ja Hankenin taloustieteen tutkimuksesta ja opetuksesta. Sen tehtävänä on suomalaisen taloustieteen tutkimuksen laaja-alastaminen ja laadun parantaminen, kuten myös yhteistyön edistäminen taloustieteen ja muun tiedekentän välillä.

Varainhankinnassa aktiivisesti mukana ollut professori **Hannu Vartiainen** Helsingin yliopistosta tietää, missä Helsinki GSE on onnistunut ja mitä toiminnalla on saatu aikaan.

Suurin hyöty yhteiskunnallisesti on Vartiainen mielestä saatu satsaamalla koulutuksen määrään ja laatuun: taloustieteen opetusta ja sisäänottomääriä on lisätty, ja opintojen etenemistä seurataan aiempaa tarkemmin. Helsinki GSE:lle asetettuihin koviin tavoitteisiin on lähes päästy.

– Tavoitteeksi kirjattiin kaksinkertaistaa suoritettujen tutkintojen määrää. Aivan siellä ei vielä olla mutta sekä opiskelijoiden että valmistuneiden

lukumäärät ovat kasvaneet merkittävästi kaikilla tutkinto-tasoilla, Vartiainen sanoo.

Erityiseksi Helsinki GSE:n tehtäväksi määriteltiin tohtorikoulutuksen edistäminen. Helsinki GSE:n tohtorikoulutus järjestetään kansainvälisten käytänteiden mukaan vertaamalla sitä sekä sisällöllisesti että toiminnallisesti parhaisiin ja ulkomaisiin verrokkeihin.

– GSE:n tohtoriohjelma tarjoaakin sen läpikäyneille menetelmälliset valmiudet toimia vaativissa asiantuntijatehtävissä yliopistoissa ja niiden ulkopuolella, Vartiainen kertoo.

Professuurien määrä on noussut Helsinki GSE:ssä tavoitteen mukaisesti 20:sta 30 professuuriin. Useisiin professuureihin on saatu rahoitusta lahjoitusvaroista: pelkästään Helsingin yliopistoon on viime vuosina saatu viisi uutta taloustieteen alan lahjoitusprofessuuria. Vartiainen antaakin tärkeän roolin varainhankinnalle ja lahjoituksille.

– Varainhankinta on ollut

todella tehokasta, sillä kova tavoite professorien määrän nostamiseksi on saavutettu lyhyessä ajassa. Se kertoo siitä, että Helsinki GSE:n konsepti on toimiva; kolme toimijaa on enemmän kuin osiensa summa, Vartiainen tähdentää.

TALOUSTIETEEN MOOCIA JA TILANNEHUONETTA

Taloustieteen koulutuksessa Helsinki GSE avasi ovet myös kaikelle kansalle, kun yksikössä suunniteltiin taloustieteen MOOC eli avoin peruskurssi, jonka kuka tahansa voi suorittaa verkossa.

Helsinki GSE on osoittanut vaikuttavuutta myös tutkimuksessa. Yksikössä kasattiin esimerkiksi nopeasti koronaepidemiaan liittyvä tilannehuone, jonka puitteissa tutkijat keräsivät dataa ja analysoivat sitä eri talouden aihepiireistä poliittisen päätöksenteon tueksi Suomessa. Noin viikon välein ilmestyneet selvitykset nousivat myös laajan

yleisön tietoisuuteen tarjotessaan konkreettista tietoa siitä, miten epidemia vaikuttaa Suomen talouteen.

Helsinki GSE on ollut mukana myös monissa projekteissa, jotka koskevat muun muassa liikenteen tai kaupunkikehityksen suunnittelua ja julkisen rahoituksen kehittämistä.

KYSYNTÄÄN ON NYT VASTATTU

Suomessa taloustieteilijöitä on ollut noin puolet vähemmän kuin muissa Pohjoismaissa. Maailmalla taloustieteen laitokset ovat isoja, noin 50 professorin keskittymiä, joten Suomen pirstaloituneelle tilanteelle haluttiin tehdä jotain. Tähän Helsinki GSE pyrki vastaamaan yhdistämällä eri korkeakoulujen voimavaroja saman ”katon” alle.

Vartiainen muistuttaa, että korkeasti koulutettujen taloustieteilijöiden kysyntä on kasvanut merkittävästi.

– Isot yritykset maailmalla ja Suomessa kaipaavat talousosaajia yhä datavetoisemmassa yhteiskunnassa. Suomessa on kansainvälisesti korkeatasoinen mutta kapea taloustieteen kärki.

Samaan aikaan yritysmaailmassa kuluttajatiedon määrä kasvaa jatkuvasti ja digitalisaatio etenee, mikä lisää tietopohjaisen päätöksenteon mahdollisuuksia sekä kysyntää taloustieteen osaajista. Myös sote- ja maakunt uudistus lisää voimakkaasti taloustieteellisen osaamisen tarvetta sekä valtion että maakuntien tasolla.

TUTKIMUS HYÖDYTTÄMÄÄN PÄÄTÖKSENTEKOA

Helsinki GSE:n perustamisvaiheessa mukana ollut **Heidi Schauman** innostui hankkeesta alun perin muun muassa siksi, että häneltä tiedusteltiin, miten makrotalouden eli talouden kokonaisuuden tutkimus

hyödyttäisi paremmin poliittista päätöksentekoa.

– Aito yhteiskunnallinen kysyntä oli siis olemassa, ja tähän kysyntään piti vastata. Olin jo aikoinaan ensimmäinen opiskelijajäsen Helsingin taloustieteellisessä tutkimuskeskuksessa (Hece) tehdessäni väitöskirjaa eli tällainen yliopistojen välinen yhteistyökuvio oli minulle jo tuttua, Danske Bankissa tutkimusjohtajana työskentelevä Schauman sanoo.

Helsinki GSE:n johtoryhmässä Schauman oli aktiivisesti ajamassa ensimmäisen ruotsinkielisen taloustieteen lahjoitusprofessuurin saamista. Hän käytti verkostojaan ja osaamistaan vakuuttaakseen lahjoittajat asian tärkeydestä.

Schauman näkee pohjoismaisen näkökulman Helsinki

GSE:ssä tärkeänä, etenkin kun Suomessa on satsattu kansantaloustieteeseen vähemmän kuin muissa Pohjoismaissa.

– Taloustieteen yhteiskunnallinen rooli on tässä avainasemassa. Olemme osa poliittista päätöksentekoa, mikä vaatii resursseja.

Pankkimaailman edustajan näkökulmasta Helsinki GSE:n tilannehuone on oivallinen esimerkki datan käytöstä.

– Dataa pitää osata käyttää oikealla tavalla, kun sitä on yhä enemmän. On jatkuva haaste, miten dataa käsitellään. Suomen pitää olla tässä kehityksessä kärkisijoilla, se houkuttelee siten osaajia maailmalta tänne.

Artikkeli on lyhennetty alkuperäisestä versiosta.

Helsingin yliopistoon on saatu viisi uutta taloustieteen lahjoitusprofessuuria.

A portrait of Professor Kirsi Pietiläinen, a woman with long blonde hair and glasses, smiling. She is wearing a white sweater with a dark patterned collar. The background is a blurred indoor setting with blue and white tones.

SUOMALAISTEN LIHOMISEEN ETSITÄÄN RATKAISUJA TUTKIMUKSELLA

Yli 60 prosenttia suomalaisista on ylipainoisia, ja joka neljäs aikuinen on lihava. Lihavuus ei ole kenenkään oma valinta, Helsingin yliopiston professori Kirsi Pietiläinen sanoo. Hän tutkii muun muassa solujen aineenvaihduntaa ja sitä, miten se vaikuttaa ihmisen painoon. Professuuri on perustettu lahjoitusvaroin.

TEKSTI: KATI KELOLA KUVA: VEIKKO SOMERPURJO

– Lihavuus ja lihavuussairaudet koskettavat suurinta osaa suomalaisista henkilökohtaisesti ja välillisesti melkein kaikkia esimerkiksi omaisen tai ystävän kautta, klinisen metabolian professori **Kirsi Pietiläinen** sanoo. Pietiläinen johtaa

Helsingin yliopiston lihavuustutkimusyksikköä, jossa hänen tutkimusryhmänsä tutkii lihavuutta laaja-alaisesti yhteiskunnan tasolta aina kehon solutasolle.

– Tutkimuksemme tärkein tavoite on parantaa ihmisten terveyttä ja tehdä se niin, että terveydenhuollon resurssit ovat mahdollisimman tehokkaassa käytössä.

Tutkimuskohteina ovat esimerkiksi lihavuuden syyt, laihduttamisen onnistuminen, lihavuuden hoito ja sen vaikeavuus sekä kustannukset, lihavuuteen liittyvät aineenvaihduntasairaudet, kuten diabetes ja verenpainetauti, elimistön toiminta ruokailun jälkeen sekä rasva- ja lihaskudoksen solujen toiminta.

– Tällä hetkellä olemme kaikkein kiinnostuneimpia mitokondrioista eli solun polttomoottoreista. Kun ihminen syö, energia menee mitokondrioihin. Ne päättävät poltetaanko energia vai varastoidaanko se, Pietiläinen sanoo.

– Jos mitokondrio toimii laiskasti, ihminen todennäköisesti lihoo helpommin. Näillä henkilöillä on myös riski diabetekseen, kolesterolin kohoamiseen ja vastaaviin aineenvaihduntahäiriöihin.

”IHMISEN TULEE SAADA APUA PAINONHALLINTAANSA”

Yli 60 prosenttia suomalaisista on ylipainoisia. Ylipainosta voi seurata ihmiselle fyysisiä ja psyykkisiä haittoja, vaikka Pietiläinen korostaakin terveysongelmien ilmaantumisen olevan yksilöllistä.

– Kaikilla lihavilla ei ole terveysongelmia eikä elämänlaadun heikkenemistä, mutta merkittävälle osalle niitä kuitenkin tulee.

Yhteiskunnalle lihavuudesta aiheutuu kuluja, joita Pietiläisen johtama ryhmä on selvittänyt syyskuussa julkaistussa tutkimuksessaan.

– Jos otetaan 50-vuotias esimerkkihenkilö, ero terveydenhuollon kustannuksissa normaali-painoisen ja lihavan välillä on yli 600 euroa vuodessa. Iso osa summasta tulee kroonisista sairauksista, kuten diabeteksestä.

Lihavuuteen liittyviä ongelmia ei Pietiläisen mukaan ratkaista kuitenkaan yksilöä syöllistämällä, päinvastoin. Lihavuuteen liittyvää stigmaa ja eriarvoisuutta pitäisi hälventää.

– Lihavuus ei todellakaan ole oma valinta eikä kiinni itsekurista.

Painonhallintaan ja lihavuuden ennaltaehkäisyyn tulisi saada nykyistä paremmin apua. Tällä hetkellä siihen ei Pietiläisen mukaan ole osoitettu resursseja terveydenhuollossa.

– Törmään ongelmaan joka päivä. Maanlaajuisesti on hyvin sattumanvaraista ja epätasa-arvoista, pääseekö hoitoon. Meillä on kyllä hirveän hyviä hoitokäytäntöjä, mutta meiltä puuttuu ohjaava elin, Pietiläinen sanoo ja muistuttaa:

– Jos tänään jätetään lihavuus hoitamatta, jokaisen lihavan kohdalla se kustannus on 600 euroa lisää sitten vuoden päästä.

APUA DIGITAALISISTA OHJELMISTA JA YKSILÖLLISESTÄ HOIDOSTA

Uusimman tutkimustiedon valossa resurssiongelmaa voitaisiin ratkaista esimerkiksi ottamalla käyttöön digitaalisia ohjelmia nykyistä enemmän.

– Niistä on suuri kustannus-hyöty. Ohjelmien kautta voi saada ainakin 5–6 kertaa enemmän potilaskontakteja samalla rahalla kuin jos ottaa potilaan vastaan vastaanotolla.

Lihavuuden hoidossa pitäisi Pietiläisen mukaan ylipäätään katsoa nykyistä laaja-alaisemmin ja yksilöllisemmin, mikä kellekin potilaalle sopii.

– Meillä on hirveän hyviä uusia lääkkeitä tullut markkinoille. Lihavuusleikkaukset sekä elintapavalmennuksen yksilöllinen toteuttaminen ovat yhä alikäytettyjä hoitomuotoja Suomessa.

Näköpiirissä ei ole, että suomalaisten paino olisi tulevaisuudessa laskemassa.

– Haluaisin olla optimisti mutta luulen, että esimerkiksi lasten lihavuus tulee vielä lisääntymään. Lisäksi meillä tulee olemaan yhä enemmän niitä, joilla on hyvin suuri paino-ongelma. Polarisaatiota saattaa näkyä.

PROFESSUURI ON PERUSTETTU LAHJOITUSTEN TUELLA

Helsingin yliopisto rahoittaa professuuria muun muassa Signe ja Ane Gyllenbergin säätiön rahaston tuotolla. Säätiön rahasto toimii osana Helsingin yliopiston 375-Tulevaisuusrahastoa ja sen pääoma perustuu Signe ja Ane Gyllenbergin säätiön lahjoitukseen vuodelta 2016.

A portrait of Sofia Selkämaa, a young woman with brown hair and blue eyes, smiling and looking slightly upwards. She is wearing a blue dress with white polka dots and a green wristband. Her hands are clasped together in front of her.

MITEN TORJUA TEHOKKAASTI TALOUS- RIKOLLISUUTTA?

Oikeustieteellisestä tiedekunnasta valmistunut Sofia Selkämaa tarkasteli pro gradu -tutkielmassaan talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaa oikeustieteen keinoin. Lahjoitus-varoista saatu stipendi tuntui arvokkaalta tunnustukselta työlle.

TEKSTI: KATI KELOLA KUVAT: VEIKKO SOMERPURO

Kun **Sofia Selkämaa** opiskeli kolmatta vuotta Helsingin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa, hän innostui aiheesta, josta teki lopulta pro gradu -tutkielmansakin.

– Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunta on asia, jolle sydämeni sykkii todella paljon, Selkämaa sanoo.

Toukokuussa 2022 valmistuneessa gradussaan Selkämaa keskittyi tarkastelemaan yrityksille asetettavia velvollisuuksia – kuten veroilmoituksen tekoa tai kuitenkin tarjoamista ostoista – osana harmaan talouden ja talousrikosten torjuntaa.

– On paljon tutkimuksia, joiden mukaan kovat rangaistukset eivät ehkä estä rikollisuutta niin paljon kuin on ajateltu.

Selkämaata kiinnosti selvittää myös toimien tehokkuutta suhteessa kustannuksiin sekä tasapainoa velvoitteiden ja yrityksen kilpailukyvyyn säilyttämisen välillä.

– Miten pienimmillä mahdollisilla toimilla päästään tehokkaasti torjumaan talousrikollisuutta ilman, että vaikeutetaan yritysten toimintaa kuitenkaan liikaa raskailla velvollisuuksilla, Selkämaa sanoo.

– Suomessa aihetta ei tästä näkökulmasta ole tutkittu. Graduni sitten osaltaan ehkä täydentää tätä tutkimusaukkoa.

STIPENDILLÄ OLI SUURI SYMBOLINEN MERKITYS

Selkämaa sai gradutyötään varten 1000 euron stipendin Helsingin yliopiston lahjoitusvaroista.

– Sillä oli iso symbolinen merkitys. Tuntui, että työni oli huomattu, ja tekemälläni työllä oli merkitystä.

Stipendi mahdollisti myös jäljellä oleviin opintoihin keskittymisen taloudellisesti.

Oikeustieteen lisäksi Selkämaa opiskelee Helsingin yliopistossa toista tutkintoa ekonometriasta eli matemaattisesta

”

Stipendillä oli iso symbolinen merkitys. Tuntui, että työni oli huomattu, ja tekemälläni työllä oli merkitystä.

taloustieteestä.

– Olen lapsesta asti ollut todella kiinnostunut matematiikasta. Ala-asteella toiveammatini oli matikkahero. Abivuonna mietin pitkään matematiikan ja oikeustieteen välillä.

Selkämaa uskoo, että oikeustieteen ja matematiikan tutkintoyhdistelmä luo paljon mahdollisuuksia tulevaisuudessa.

– Harmaa talous on myös taloustieteellinen ilmiö, joten matemaattisen puolen ymmärtäminen helpottaa myös ilmiön oikeudellista ymmärtämistä.

Lisäksi monitieteelliset tutkimushankkeet ovat yleistymässä. Tiettyä ilmiötä tutkitaan samaan aikaan monesta eri näkökulmasta.

– Talous- ja tilastotiede ovat tutkimusaloja, joista oikeustiede voisi hyötyä paljon – ja toisin päin.

GRADU TOI TYÖPAIKAN

Selkämaan pro gradu -tutkielman lopputulemana ilmeni, että yrityksille asetetut velvoitteet harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjumiseksi ovat Suomessa melko pirstaloituneita ja sekavia.

– Samankaltaisiin ongelmiin on erilaisia toimenpanomalleja.

Tuntui, että pyörä oli monesti keksitty uudelleen, kun olisi voitu hyödyntää jo olemassa olevia lainsäädännön keinoja.

Yrityksille erilaisista toimenpanomalleista aiheutuu Selkämaan mukaan paljon hallinnollista taakkaa.

– Yritysten näkökulmasta yksinkertaisuus on aina hyvästä. Samankaltaisiin ongelmiin pitäisi löytää samankaltaisia ratkaisumalleja.

Ilmiönä harmaa talous on laaja. Laki ei Selkämaan mukaan olekaan aina paras keino sen torjumiseen. Joskus muut yhteiskunnalliset vaikuttamiskeinot voivat olla tehokkaampia.

– Esimerkki tästä on Verohallinnon nuorille suuntaama kampanjan, jossa kerrottiin, miksi veroja kannattaa maksaa.

Selkämaa on nyt valmis oikeustieteen maisteri. Gradu on ehtinyt jo tuoda työpaikan. Tammikuusta lähtien Selkämaa on työskennellyt projektisuunnittelijana Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutissa.

Sinne Selkämaan rekrytoi toinen hänen graduohjaajistaan, instituutin johtaja Kimmo Nuotio.

– Kyllä sekin tuntui hyvältä, että työ, mitä graduun on tehnyt, on ollut jollain lailla näkyvää.

1,5 MILJOONAN LAHJOITUS KONEEN SÄÄTIÖLTÄ HUMANISTISELLE KOULUTUSALALLE

Koneen Säätiö on lahjoittanut Helsingin yliopiston humanistiselle koulutusalueelle 1,5 miljoonaa euroa. Yliopisto on päättänyt käyttää lahjoituksen taiteiden tutkimuksen vahvistamiseksi. Lahjoitus on osa säätiön yhteensä 4,5 miljoonan euron tukea suomalaisille yliopistoille.

TEKSTI: KONEEN SÄÄTIÖ JA HELSINGIN YLIOPISTO KUVA: VEIKKO SOMERPURO

– Olemme tavattoman iloisia humanistisessa tiedekunnassa tästä lahjoituksesta, joka kuvastaa suurta luottamusta ja arvostusta tiedekuntaa kohtaan, humanistisen tiedekunnan dekaani **Pirjo Hiidenmaa** kiittää.

Yliopisto on päättänyt kohdistaa lahjoituksen taiteiden tutkimuksen hyväksi.

– Helsingin yliopisto aikoo lahjoituksen turvin avata taiteiden tutkimuksen alalle professorin mahdollisimman pian, Hiidenmaa kertoo.

Myös Helsingin yliopiston kansleri **Kaarle Hämeri** kiittää Koneen Säätiötä tärkeästä lahjoituksesta, joka tutkimuksen kautta tulee koko yhteiskunnan hyväksi.

– Helsingin yliopiston näkökulmasta on merkittävää, että maassamme vaikuttaa Koneen Säätiön kaltaisia vahvoja toimijoita, jotka tunnistavat humanis-

min ja akateemisen sivistyksen arvon yhteiskunnassamme, kansleri sanoo.

– Meistä ymmärrys taiteesta ja kulttuurista on oleellinen osa humanistista tutkimusta ja yliopiston sivistävää tehtävää. Taide ja kulttuuri ovat tärkeä osa inhimillistä hyvinvointia. Lisäksi perustutkimuksen monialaisuuden ylläpitäminen on tärkeää, sillä kukaan ei osaa ennustaa, mitä milloinkin tarvitaan, Koneen Säätiön johtaja **Ulla Tuomarla** toteaa.

Säätiön lahjoitus on osa kampanjaa, jossa valtio myöntää yliopistoille vastinrahaa suhteessa niiden keräämään yksityiseen pääomaan.

– Koneen Säätiö on ollut Helsingin yliopistolle tärkeä yhteistyötaho jo pitkään ja nyt saatu lahjoitus on koko yliopiston mittakaavassa huomattava. Valtion vastinraha lisää entises-

tään sen vaikuttavuutta, kansleri Hämeri iloitsee.

LAHJOITUS VIIDELLE SUOMALAISELLE YLIOPISTOLLE

Helsingin yliopistolle tehty lahjoitus on osa Koneen Säätiön yhteensä 4,5 miljoonan euron tukea suomalaisille yliopistoille.

– Lahjoitus viidelle suomalaiselle yliopistolle on toivoaksemme säätiön itsensä näköinen: vahvasti humanismiin uskova, taiteisiin taipuvainen ja moninaisuutta ylläpitävä, Tuomarla sanoo.

Lahjoituksellaan säätiö haluaa turvata oppialojen moninaisuutta ja tutkimuksen vapautta koulutusaloilla, joihin rahoitusleikkaukset ja koulutuspolitiikan priorisoinnit ovat vaikuttaneet.

KOLLIN SÄÄTIÖN LAHJOITUS TUKEE PUURAKENTAMISEN KESTÄVYYDEN TUTKIMUSTA

Marjatta ja Eino Kollin Säätiö on tehnyt miljoonalahjoituksen Helsingin yliopistolle. Osa lahjoituksesta on kohdennettu maatalous-metsätieteiden koulutuslalle valtion vastinraha-ohjelman puitteissa. Suurin osa lahjoituksesta kohdentuu maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan Hyttiälä Living Lab -hankkeeseen.

TEKSTI: HELSINGIN YLIOPISTO

Hyttiälä Living Lab -hankkeessa tutkitaan puurakentamisen kokonaiskestävyyttä sekä puurakennuksen hyvinvointi- ja terveysvaikutuksia. Tutkimusta tullaan tekemään sekä Lahden yliopistokampuksella, Viikin kampuksella Helsingissä että Hyttiälän metsäasemalla.

Hyttiälän metsäasemalle on valmistumassa massiivipuinen, kestävän kehityksen vaatimusten mukainen uudisrakennuksen kokonaisuus, johon on maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan toimesta ja yhteistyökumppaneiden tuella syntymässä ainutlaatuinen tutkimusala.

Hyttiälä Living Lab -alusta mahdollistaa rakennetun ympäristön kokonaisvaltaisen kestävyyden sekä ilmasto- ja hyvinvointivaikutusten monitieteisen tutkimuksen, mittaamisen mallien luomisen sekä ratkaisujen testaamisen ja yhteiske-

hittämisen. Alustalla voidaan yhdistää ihmisen hyvinvoinnin ja käyttäytymisen sekä toisaalta rakentamisen ja teknologian näkökulmat.

– Tiedekunta on erittäin kiitollinen Marjatta ja Eino Kollin Säätiölle sen tekemästä merkittävästä lahjoituksesta, jonka ansiosta pystymme käynnistämään kansainvälisesti urauurtavan, kestävän puurakentamisen kokeellisen tutkimuksen Living Lab -alustalla, sanoo dekaani **Ritva Toivonen**.

Säätiön ja tiedekunnan yhteisenä tavoitteena on rakentaa Hyttiälästä Helsinkiin ja Lahteen ulottuva käyttäjälähtöisen puurakentamisen kansainvälinen osaamiskeskittymä.

– Hanke soveltuu hyvin Kollin Säätiön tukemiin toimialoihin, olemme mukana monessa puurakentamishankkeessa. Lahden seudulla on paljon korkea-

tasoista osaamista puutuotteista ja kestävästä rakentamisesta, joten odotamme tästä erittäin hedelmällistä yhteistyötä, kertoo Kollin Säätiön asiamies **Esko Kalli**.

Hyttiälä Living Lab -tutkimusala ja kertyvät aineistot ovat avoinna kansallisille ja kansainvälisille tutkijoille. Alusta on keskeinen osa uutta, kansainvälistä kestävän puurakentamisen tutkimusverkostoa, jota ovat maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan lisäksi perustamassa yhdysvaltalainen ja slovenialainen yliopisto.

– Odotan, että tutkimusalaustasta rakentuu houkutteleva uusi infrastruktuuri tutkijoille, opiskelijoille ja yrityksille niin Suomesta kuin ulkomailta, toteaa dekaani Ritva Toivonen.

PRODUKTIVT SAMARBETE MED VIKING LINE FICK FÖRLÄNGNING

Det är femte gången det åländska rederiet stöder universitetets Östersjöforskning.

TEXT: VERA SCHOULTZ BILD: ALF NORKKO

Viking Line fortsätter donera till Östersjöforskningen på Tvärminne zoologiska station vid Helsingfors universitet. Universitetet fick sin första donation av Viking Line år 2016. Sedan dess har rederiet gett totalt 230 000 euro till förmån för Östersjöforskningen vid Tvärminne.

– Viking Line är ett av de första företagen att inleda ett långvarigt samarbete med Tvärminne, säger **Alf Norkko**, professor i Östersjöforskning.

– Varaktigheten betyder mycket. Även inom forskningsvärlden råder ibland brist på långsiktighet. Donationer som denna förbättrar våra möjligheter att utveckla verksamheten på ett effektivt och långsiktigt sätt.

Med hjälp av Viking Lines tidigare donationerna har universitetet bland annat kunnat anställa en forskare som arbetat med biodiversitetsfrågor. Det här har bidragit till utvecklandet

av ett nytt centrum för kustekosystem- och klimatforskning - CoastClim där havsforskare och atmosfärforskare för första gången samarbetar på Tvärminne för att försöka förstå kopplingarna mellan kustzonens biodiversitet och klimatförändringen.

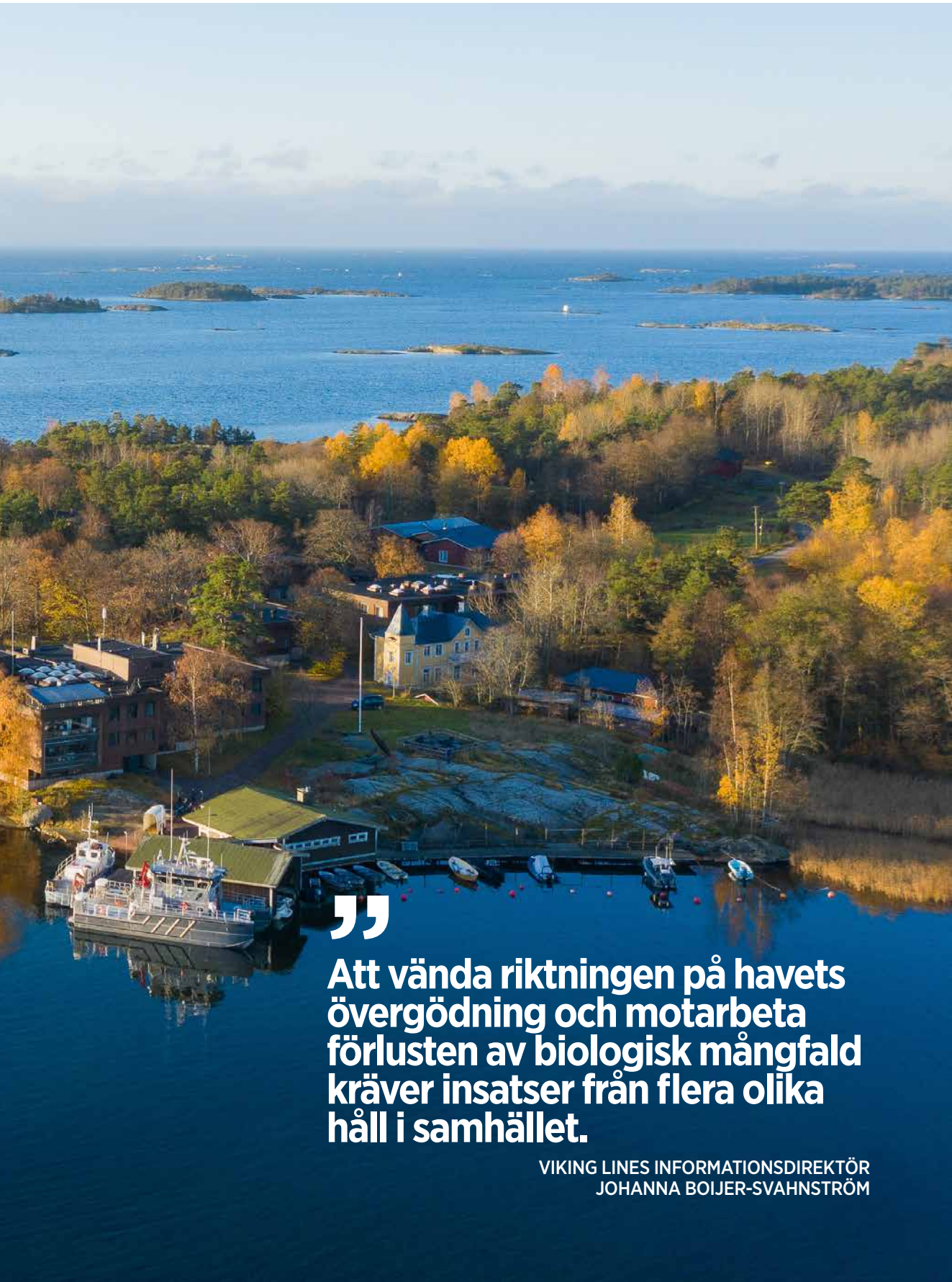
Stödet från Viking Line har också möjliggjort satsningar på vetenskapsfostran och outreach på Viking Lines fartyg bland annat i form av utställningar med undervattensfotografier samt sommaraktiviteten Havslabbet för barnpassagerarna.

– Viking Line har från första början haft en djuprotad kärlek till Östersjön, dess skärgårdar, stränder och öar. Vi har uppmärksammat försämringen i Östersjöns tillstånd flera decennier tillbaka och börjat arbeta proaktivt för att minimera avtrycket från vår verksamhet, säger Viking Lines informationsdirektör **Johanna**

Boijer-Svahnström.

– Att vända riktningen på havets övergödning och motarbeta förlusten av biologisk mångfald kräver insatser från flera olika håll i samhället. För att kunna fatta de rätta besluten är det av väsentlig betydelse att förstå problemet på djupet. Detta kan endast förverkligas genom gedigen forskning.

Den nu aktuella donationen är tänkt att riktas till kustobservatoriet MONICOAST som med hjälp av automatiska mätare längs kusten bl.a. rapporterar om vattnets salthalt, syrehalt, temperatur och grumlighet. Uppgifterna används för att få bättre kunskap om de långtidsförändringar som sker i havet och utgör essentiell bakgrundsinformation för de mätningar och experiment som görs inom CoastClim.

”

Att vända riktningen på havets övergödning och motarbeta förlusten av biologisk mångfald kräver insatser från flera olika håll i samhället.

VIKING LINES INFORMATIONSDIREKTÖR
JOHANNA BOIJER-SVAHNSTRÖM

YHDYSVALLOISTA TUKEA MITOKONDRIO- TAUTIEN TUTKIMUKSEEN

Brendan Battersbyn tutkimusryhmä on saanut Yhdysvalloista 55 000 dollarin lahjoituksen, jolla pyritään lisäämään tietoa mitokondriotaudeista ja siten kehittämään hoitoja ja löytämään parannuskeinoja näihin sairauksiin.

TEKSTI: ALEC THURNHAM KUVA: UNSPLASH

Helsingin yliopiston Biotekniikan instituutissa toimivan Brendan Battersbyn tutkimusryhmä, Battersby Lab, on saanut 55 000 dollarin lahjoituksen tutkimukseen, joka kohdistuu mitokondriotauteihin sekä C12orf65-geenissä oleviin virheisiin. Geenivirheiden aiheuttamaa tilaa kutsutaan myös Charcot-Marie-Toothin taudin tyypiksi 6 ja Leighin oireyhtymäksi.

Tavoitteena on kehittää tehokas hoitomuoto, jota voitaisiin hyödyntää muidenkin ihmisen mitokondriotautien hoidossa. Arvioiden mukaan maailmanlaajuisesti yksi viidestä tuhannesta ihmisestä sairastaa jotain mitokondriotautia, joten kyseessä olisi merkittävä läpimurto perinnöllisten mitokondriotautien hoidon ja parannuskeinojen kehittämisessä.

Lahjoituksen avulla voidaan kerätä tutkimusaineisto, jota tarvitaan Yhdysvaltain terveysvirastolle (National Institutes of Health, NIH) tehtävää suurta prekliinistä tutkimusta koskevaa hakemusta varten.

Tutkimusjohtaja **Brendan Battersby** korostaa lahjoituksen merkitystä.

– Lahjoitus tarjoaa meille ensiarvoisen tärkeitä resurssit useiden vaativien kokeiden suorittamiseen tänä vuonna. Kokeiden ansiosta meillä on mahdollisuus saada mittava rahoitus yhdessä professori **Robert Burgessin** (Jackson Laboratory, Bar Harbor, Maine, Yhdysvallat) kanssa parhaillaan kehittämääni hoitomuotoa varten.

Kehitystyö ei olisi mahdollista ilman Hereditary Neuropathy Foundation (HNF) -säätiön,

Lindsey Flyntin ja Debi Houliaresin tukea. Nämä amerikkalaislahjoittajat ovat työskennelleet aktiivisesti lisätäksään tietoa Charcot-Marie-Toothin taudista (CMT) ja muista neuropatioista eli ääreishermosairauksista sekä tukeakseen sairastuneita.

Flyntille ja Houliaresille kyse on henkilökohtaisesti tärkeästä taistelusta.

TAISTELEVAT ÄIDIT

Vuonna 2014 Lindsey Flyntin Jaxson-pojalla todettiin Leighin oireyhtymänä tunnettu kuolemaan johtava mitokondriotauti. Tänä päivänä Jaxson ei puhu, ja häntä syötetään mahalaukkuun asetetun syöttönapin kautta.

Jaxson on kuitenkin saavuttanut monia lääkärit yllät-

”

Lahjoitus tarjoaa meille ensiarvoisen tärkeät resurssit useiden vaativien kokeiden suorittamiseen tänä vuonna.

TUTKIMUSJOHTAJA BRENDAN BATTERSBY

täneitä virstanpylväitä. Hän on esimerkiksi oppinut kävelemään ja pelaamaan amerikkalaisten suosikkilajia koripalloa.

CMT-6-tautia ja Leighin tautia sairastava Zach on Jaxsonin lailla kiinnostunut urheilusta. Hän toimi koulunsa baseball- ja koripallojoukkueiden sekä amerikkalaisen jalkapallojoukkueen huoltajana. Zachin äiti Debi Houliares muistaa, miten Zach pääsi varamiehenä kentälle kauden viimeisen koripallo-ottelun loppuminuutilla. Sokeaksi diagnosoitu Zach pussitti kahden pisteen heiton, kun peliä oli jäljellä vain muutama sekunti.

Tutkimukset ja uudet hoitomuodot ovat johtaneet huomattaviin edistysaskeliin C12orf65-geeniin liittyvien ongelmien hoidossa, mutta matkaa on vielä paljon. HNF-säätiö, Flynt ja Houliares ovat todistaneet aiemmin tapahtuneita muutoksia, mutta he ovat myös auttaneet viemään kehitystä eteenpäin. Kesti 14 vuotta, ennen kuin Houliaresin poika sai oikean diagnoosin, mutta sittemmin perhe on luonut potilaiden perheille tukiverkon, jossa on jäseniä Irlannissa, Yhdysvalloissa ja monissa muissa maissa.

Flyntin mukaan tietoa taudista on edelleen levitettävä:

– Tiedämme, että moni sairastunut ei ole vielä saanut oikeaa diagnoosia. Meidän on tehtävä kaikkemme lisätäksimme tietoa oireista, varsinkin näköhermon surkastumisesta ja sokeudesta.

HNF-säätiö nimittää Lindsey Flyntia ja Debi Houliaresia osuvasti taisteleviksi äideiksi, koska he ovat taistelleet ymmärtääkseen CMT-tautia ja muita neuropatioita, jakaakseen tietoa ja edistääkseen tutkimusta.

Lindsey Flynt ja
Brendan Battersby

TIETEEN TUKIJA TÄYDELLÄ SYDÄMELLÄ

Alumni Ilona Ervasti-Vaintolan suvussa on opiskeltu Helsingin yliopistossa jo useassa sukupolvessa. Nykyisin hän tukee omassa kotiyliopistossaan tehtävää tutkimusta lahjoituksilla, koska uskoo, että tiede on kaiken hyvinvoinnin perusta.

TEKSTI: KATIKELOLA KUVA: VEIKKO SOMERPURJO

Idea lahjoittajaksi ryhtymisestä syntyi, kun **Ilona Ervasti-Vaintola** vietti 60-vuotispäiväänsä kymmenisen vuotta sitten. Hänen toiveenaan oli, että muistamiset osoitettaisiin Helsingin yliopistolla tehtävään lääketieteelliseen tutkimukseen. Samassa yhteydessä hän teki itsekin lahjoituksen.

– Olen ylpeä siitä, että meillä on Suomessa niin hieno yliopisto. Haluan omalta osaltani olla kaikin puolin tukemassa sen menestystä, Ervasti-Vaintola sanoo.

Keräys toimi alkusysäyksenä lahjoittamiselle, joka jatkuu edelleen. Vuosien varrella Ervasti-Vaintola on lahjoittanut Helsingin yliopistolle esimerkiksi erilaisten juhlien ja muistamisten yhteydessä. Kun tutulla, ystävällä tai sukulaisella on ollut vääntöjuhla, syntymäpäivä tai muu tilaisuus, hän on saattanut antaa lahjan lahjoituksen muodossa.

– Se ilahduttaa saajia todella, koska nykyäänhän kaikilla on jo niin paljon tavaraa.

SUVUSSA ON OPISKELTU HELSINGIN YLIOPISTOSSA 1800-LUVULTA LÄHTIEN

Ilona Ervasti-Vaintola valmistui juristiksi Helsingin yliopistosta 1975 ja on tehnyt työuransa finanssialalla. Yliopiston alumniksi hän liittyi viitisentoista vuotta sitten.

Suhde kotiyliopistoon juontaa kuitenkin kauemmas.

– Olen opiskelijoiden lapsi. Kun olin kolmevuotias, asuimme Fabianinkatu 8:ssä. Sanoin aina, että minä menen puistoon ja äiti menee ylipuistoon, kun hän lähti opiskelemaan suomen kieltä yliopistolle.

Paitsi Ervasti-Vaintolan perhepiirissä myös hänen suvussaan on pitkät perinteet tieteen arvostukselle ja yliopistolaisuudelle.

– Sekä äitini että isäni suvussa on ollut lähtökohtana, että kun on kirjoitettu ylioppilaaksi, jatketaan opintoja Helsingin yliopistossa.

Ervasti-Vaintola kertoo jo viipurilaisen äidinäitinsä isän suorittaneen sen aikaisen juristin tutkinnon Helsingin yliopistossa vuonna 1890.

Lahjoittamisen ja alumniuden myötä Ervasti-Vaintolalle itselleen on tarjoutunut mahdollisuus olla mukana yliopiston toiminnassa ja joukossa, joka on kiinnostunut edistämään sitä.

LAHJOITUS TULEE SYDÄMESTÄ

Ervasti-Vaintola pitää tiedettä ja tutkimusta koko yhteiskunnan hyvinvoinnin perustana. Siksi hän kertoo järkyttyneensä kuultuaan, kuinka paljon vähemmän Helsingin yliopistolla on käytössään tutkimusvaroja kuin vaikkapa Tukholman yliopistolla.

– Ja kuitenkin saavutetaan tuloksia. Se on asia, joka on todella iskenyt minuun.

Ervasti-Vaintola on vuosien mittaan tukenut sekä perustutkimusta että kampanjaluonteisia projekteja.

– Se, mihin teen lahjoituksen, tulee aika lailla sydämestä eli toivon, että kyseinen projekti menestyisi.

Itselleen Ervasti-Vaintola kertoo saaneensa lahjoittamisesta hyvän mielen. Hän kokee lahjoitusten tekemisen olevan helppoa Helsingin yliopiston lahjoitussivuston kautta. Summat voivat olla aivan pieniäkin.

– Lahjoittamisen ei tarvitse olla mikään juhlallinen toimenpide, Ervasti-Vaintola sanoo.

– Toivoisin, että yliopistolle lahjoittamisesta tulisi arkipäiväisempi asia niin, että jokainen voisi tehdä pienempiä tai isompia lahjoituksia eri syistä ja valita tuettavien asioiden joukosta sen, jota haluaa tukea. Lahjoitukset ovat hyvin tärkeitä.

TULE MUKAAN

Tee lahjoitus maailman parhaaksi tänään ja tule tekemään yhteistyötä Helsingin yliopiston kanssa.

Jokainen lahjoitus on tärkeä tuki tutkijoille ja opiskelijoille. Yliopisto sijoittaa lahjoitusvarojen kokonaisuutta turvallisesti ja takaa lahjoitusvarojen mahdollisuuden tukea tiedettä ja opiskelua kymmenien vuosien ajan.

TERVETULOA KIRAHVIKLUBIIN

Kirahviklubi on kanslerin isännöimä lahjoittajayhteisö, jossa lahjoittajat, tutkijat ja opiskelijat kohtaavat. Kirahviklubin ajankohtaiset keskustelutilaisuudet ja tiedevierailut kertovat tieteestä syntyvistä innovaatioista ja tuoreimmista tutkimustuloksista. Samalla lahjoittajat voivat seurata lahjoitusvarojen käyttöä ja niiden merkitystä tutkimuksen ja opintojen tukena.

Kirahviklubi on saanut nimensä Kirahvi-korttelista, jossa yliopiston päärakennus sijaitsee.

+800

**LAHJOITTAJAA KUTSUTTU
MUKAAN KIRAHVIKLUBIIN
VUODESTA 2010 ALKAEN.**

LUE LISÄÄ [HELSINKI.FI/KIRAHVIKLUBI](https://helsinki.fi/kirahviklubi)

HELSINGIN YLIOPISTOLLA ON POLIISIHALLITUKSEN 18.06.2020 MYÖNTÄMÄ RAHANKERÄYSLUPA RA/2020/737, JOKA ON VOIMASSA KOKO SUOMESSA AHVENANMAATA LUKUUN OTTAMATTA. KERÄTYYT VARAT KÄYTETÄÄN YLIOPISTOLAIN (558/2009) 2 §:SSÄ TARKOITETTUIHIN TEHTÄVIIN. HELSINGIN YLIOPISTO TOTEUTTAA KERÄYKSEN ITSE.

NÄIN LAHJOITAT

→ **TEE LAHJOITUS VERKOSSA:**
HELSINKI.FI/LAHJOITA

→ **TEE LAHJOITUS**
TILISIIRTONA HANKKEELLE

Tee lahjoitus suoraan jonkin hankkeen tueksi tai yliopiston rahastoihin maksamalla lahjoitus yliopiston rahastojen tilille. Helsingin yliopiston rahastot hallinnoi lahjoitusvaroja ja ohjaa ne lahjoittajan tarkoittamaan kohteeseen.

TILINUMERO: NORDEA
IBAN = FI15 1660 3001 0767 70
BIC = NDEAFIHH

SAAJA:
Helsingin yliopiston rahastot

VIESTIKSI:
Rahaston nimi tai lahjoituksen tarkoitus,
lahjoittajan nimi ja yhteystiedot.

TESTAMENTTI TULEVAISUUDEN TIETEEN TUEKSI

Testamenttilahjoitus on mahdollisuus tehdä jälkeenjäävällä omaisuudella jotain todella merkittävää tulevaisuuden tieteen, tulevien sukupolvien ja koko yhteiskunnan hyväksi. Helsingin yliopisto on luotettava ja vakavarainen testamenttivarallisuuden vastaanottaja ja sijoittaja. Yliopisto vastaanottaa vuosittain useita testamentteja eri tieteenaloille ja yliopistolla on useita kymmeniä historiallisia testamentteihin perustuvia rahastoja.

→ **LUE LISÄÄ** **HELSINKI.FI/TESTAMENTTI**

850 euroa ja sitä suuremmista lahjoituksista pyydämme täyttämään myös lahjakirjan verovähennyskelpoisten lahjoitusten ilmoittamista varten. Lahjakirjan voi tulostaa osoitteesta helsinki.fi/lahjoita.

Yksityishenkilöt ja kuolinpesät voivat vähentää tuloverotuksessaan 850–500 000 euron vuosittaiset lahjoitukset Helsingin yliopistolle ja yliopiston lahjoitusrahastoille. Yhteisöillä on verovähennysoikeus 850–250 000 euron vuosittaisista lahjoituksista.

→ **LUE LISÄÄ** **HELSINKI.FI/LAHJOITA**

OTA YHTEYTTÄ

Kerromme mielellämme lisää yhteistyö- ja lahjoitusmahdollisuuksista. Ota yhteyttä ja sovi tapaaminen kanssamme.

LAHJOITAJASUHTEET, HELSINGIN YLIOPISTO

PL 53, 00014 HELSINGIN YLIOPISTO
LAHJOITAJASUHTEET@HELSINKI.FI,
PUH. 029 41 21650

TA KONTAKT

Vi berättar gärna mera om vårt partnersamarbete och våra donationsmöjligheter. Ta kontakt så stämmer vi träff.

DONATORRELATIONER, HELSINGFORS UNIVERSITET

PB 53, 00014 HELSINGFORS UNIVERSITET
LAHJOITAJASUHTEET@HELSINKI.FI,
TEL. 029 41 21650

TOIMITUS: YHTEISKUNTASUHTEET, HELSINGIN YLIOPISTO **PÄÄTOIMITTAJA:** SUVI HOLTITINEN | **HAASTATTELUT:** HELSINGIN YLIOPISTO S. 6–7, 18–19, KATI KELOLA S. 8–9, 14–17, 24–25, KONEEN SÄÄTIÖ S. 18, PASI KOMULAINEN S. 12–13, ADAM PRATCHETT S. 10–11, VERA SCHOULTZ S. 20–21, ALEC THURNHAM S. 22–23 | **VALOKUVAT:** JUSSI HELLSTEN / CITY OF HELSINKI S. 4–5, 12–13, JUSSI HELLSTEN / HELSINKI PARTNERS S. 2–3, ALF NORKKO S. 20–21, VEIKKO SOMERPURU S. 1, 3, 8–9, 11, 14–16, 18–19, 25, UNSPLASH S. 6–7, 22–23, 26, 28 | **ULKOASU JA TAITTO:** UNIGRAFIA **PAINO:** PUNAMUSTA, HELSINKI 2023

HELSINKI.FI

**HELSINKI.FI/LAHJOITA
HELSINKI.FI/VUOSIKIRJA**

HELSINGIN YLIOPISTO